

บทที่ ๔

วิเคราะห์การประหยัดพลังงานไฟฟ้าในสังคมไทย ตามหลักสัปปริสธรรม

สำหรับบทนี้ มีวัตถุประสงค์ที่จะนำเสนอข้อค้นพบจากการวิจัยเอกสารและข้อค้นพบจากการวิจัยคุณภาพ ในประเด็นของ “การวิเคราะห์การประหยัดพลังงานไฟฟ้าในสังคมไทยตามหลักสัปปริสธรรม” เพื่อแสดงคำตอบของวัตถุประสงค์การวิจัยทั้ง ๒ ข้อ จากการบูรณาการข้อค้นพบจากการวิจัยเอกสารและข้อค้นพบจากการวิจัยคุณภาพ ซึ่งผู้วิจัยวิเคราะห์ สังเคราะห์ พบว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับประเด็นที่กล่าวมาแล้ว รวมทั้งการวิเคราะห์การประหยัดพลังงานไฟฟ้าในสังคมไทยให้มีความปลอดภัยและมีประสิทธิภาพสูงสุด ตามหลักสัปปริสธรรมด้วย แล้วสรุปเป็นผลลัพธ์จากการศึกษาวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและศึกษาค้นคว้าโดยการวิเคราะห์แนวทางการประหยัดพลังงานไฟฟ้าในสังคมไทยตามหลักพระพุทธศาสนา อันเป็นข้อค้นพบจากการวิจัยเอกสารเพื่อเป็นการตอบคำถามการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น ๓ ประเด็นหลักตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้คือ

๔.๑ วิเคราะห์การใช้พลังงานไฟฟ้าของคนไทยในปัจจุบัน

๔.๒ วิเคราะห์หลักสัปปริสธรรมสำหรับการประหยัดพลังงานไฟฟ้า

๔.๓ บทสรุป

๔.๑ วิเคราะห์การใช้พลังงานไฟฟ้าในสังคมไทยปัจจุบัน

ไฟฟ้าเป็นสิ่งสำคัญที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวัน เราต้องใช้ไฟฟ้าตั้งแต่ตื่นเช้าจนถึงเข้านอน ชีวิตเราจะวุ่นวายมากแค่ไหน หากไม่มีไฟฟ้าใช้ เช่น ไม่มีแสงสว่าง ไม่มีลมเย็นๆจากพัดลมหรือเครื่องปรับอากาศ คอมพิวเตอร์ทำงานไม่ได้ ต้องเดินขึ้นตึกเพราะลิฟต์ไม่ทำงาน หรือเครื่องจักรไม่สามารถผลิตสิ่งของต่างๆ ที่ใช้ในชีวิตประจำวันให้เราได้

ไฟฟ้าเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการใช้ชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะการใช้ไฟฟ้าในสถานที่พักอาศัย มีการใช้ไฟฟ้าเพื่อให้เกิดแสงสว่าง ทำอาหาร ทีวี พัดลม เครื่องปรับอากาศ ตู้เย็น คอมพิวเตอร์ เป็นต้น ใช้ในการขนส่งโดยเฉพาะการสื่อสารต่างๆ แม้กระทั่งการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมทุกประเภทและการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ก็ล้วนใช้ไฟฟ้าเป็นตัวประกอบ ที่สำคัญยิ่งเช่นเดียวกัน โดยไฟฟ้าที่ใช้ในชีวิตประจำวันนั้นสามารถแบ่งออกได้เป็นหลายประเภท เช่น ด้านคมนาคม ด้านการสื่อสาร ด้านการแพทย์ ด้านเกษตรกรรม และด้านคุณภาพชีวิต^๑

พลังงานหมุนเวียนที่นำมาใช้ผลิตไฟฟ้าในบ้านเราส่วนใหญ่ ได้แก่พลังงานจากชีวมวล พลังน้ำสำหรับโรงไฟฟ้าขนาดเล็ก พลังงานแสงอาทิตย์ และพลังงานลม เป็นต้น ซึ่งประเด็นที่สำคัญสำหรับพลังงานหมุนเวียนที่ควรคำนึงถึง ได้แก่ความไม่แน่นอนของแหล่งพลังงาน เช่น น้ำ แสงอาทิตย์

^๑การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย. รายงานประจำปี ๒๕๕๓. กรุงเทพมหานคร: การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย, ๒๕๕๓.

หรือลม จะสามารถให้กำลังผลิตไฟฟ้าได้เพียงพอและต่อเนื่องตลอดเวลาหรือไม่ นอกจากนี้ ปัจจุบันพลังงานหมุนเวียนยังมีต้นทุนการผลิตที่สูง เช่น ไฟฟ้าจากพลังงานลมมีราคาหน่วยละประมาณ ๖ บาท ไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ มีราคาประมาณหน่วยละ ๘-๑๐ บาท ในขณะที่ปัจจุบันเราจ่ายค่าไฟฟ้าหน่วยละประมาณ ๓.๙๐ บาท ดังนั้น หากใช้พลังงานเหล่านี้ผลิตไฟฟ้าในพื้นที่ใดชาวบ้านคงจะไม่สามารถจ่ายค่าไฟฟ้าในอัตรานั้นได้ หรือหากใช้ผลิตไฟฟ้าเข้าในระบบไฟฟ้าของประเทศด้วยสัดส่วนที่มากเกินไป ก็จะมีผลให้โครงสร้างอัตราค่าไฟฟ้าในภาพรวมสูงขึ้น ส่งผลกระทบต่อต้นทุนของภาคอุตสาหกรรมและสถานะเศรษฐกิจ แต่ประเด็นที่สำคัญที่สุดของการผลิตไฟฟ้าด้วยพลังงานหมุนเวียนก็คือ ปัญหาด้านผลกระทบต่อความมั่นคงของระบบไฟฟ้าซึ่งเป็นผลที่เกิดขึ้นจากความไม่แน่นอนของแหล่งพลังงานหมุนเวียนนั่นเอง ตัวอย่างเช่น สมมุติว่ามีการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ และพลังงานลมมีขนาดอย่างละ ๑๐ เมกะวัตต์ในจังหวัดใดจังหวัดหนึ่ง หากเมื่อใดลมไม่มีหรือมีแต่พัดไม่แรงพอก็ไม่สามารถผลิตกระแสไฟฟ้าได้ หรือกรณีแสงอาทิตย์ เมื่อพระอาทิตย์ตกดินก็ไม่สามารถจะผลิตไฟฟ้าได้เช่นกัน ปัญหาเหล่านี้ส่งผลต่อความมั่นคงของระบบไฟฟ้า ซึ่งที่สุดแล้วก็ต้องช่วยแก้ไขโดยการจ่ายพลังงานไฟฟ้าจากระบบผลิตไฟฟ้าเชื้อเพลิงหลักเข้ามาช่วย

ปัญหาที่สำคัญจากแนวความคิดการพัฒนาพลังงานไฟฟ้าด้วยพลังงานหมุนเวียนของชุมชนและประชาสังคมบางกลุ่มที่เกิดขึ้นเป็นกระแสในปัจจุบันนั้น มีอย่างน้อย ๓ ประการดังนี้ ประการแรกคือ ศักยภาพของท้องถิ่นในการพัฒนาโรงไฟฟ้าพลังงานหมุนเวียนใช้เองในชุมชนนั้นคงจะไม่มีศักยภาพที่จะทำได้ในทุกพื้นที่ หรือหากทำได้แต่ก็อาจไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้ของทุกครัวเรือนในตำบลหรืออำเภอ ประการที่สอง การพัฒนาโรงไฟฟ้าใหม่ในระดับประเทศ ที่ต้องการให้พัฒนาจากพลังงานหมุนเวียนเพียงอย่างเดียว นั้น คงไม่สามารถจะพัฒนาเพื่อรองรับความต้องการใช้ไฟฟ้าของประเทศที่เพิ่มขึ้นประมาณปีละ ๑,๒๐๐ เมกะวัตต์ทุกปีได้อย่างแน่นอน และประการที่สาม เมื่อการพัฒนาโรงไฟฟ้าพลังงานหมุนเวียนมีสัดส่วนที่มากขึ้นในระบบไฟฟ้าของประเทศก็มีความจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาโรงไฟฟ้าเชื้อเพลิงหลักคู่ขนานไปด้วย เพื่อคอยรองรับปัญหาความไม่แน่นอนในการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียน เพื่อให้ระบบไฟฟ้ามีความมั่นคงตลอดเวลา ทำให้มีการลงทุนที่ซ้ำซ้อน ดังนั้น การพัฒนาโรงไฟฟ้าเชื้อเพลิงหลักจึงมีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการเพื่อเป็นพลังงานไฟฟ้าหลักที่พึ่งพิงได้ของระบบไฟฟ้าของประเทศ

จากความต้องการพลังงานไฟฟ้าของประเทศที่เพิ่มมากขึ้นทุกปี การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยจึงต้องพยายามผลิตไฟฟ้าให้เพียงพอต่อความต้องการด้วยการผลิตไฟฟ้าภายในประเทศและต้องนำเข้าเชื้อเพลิงและพลังงานจากประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียง เพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการของประชาชนโดยในปี ๒๕๕๓ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ผลิตและรับซื้อจากต่างประเทศเป็นจำนวน ๑๖๓,๖๖๘ กิกะวัตต์ชั่วโมง เพิ่มขึ้น จากปี ๒๕๕๒ ร้อยละ ๑๐.๓^๒ ซึ่งในแต่ละปีประเทศไทยต้องสูญเสียเงินตราต่างประเทศเป็นจำนวนมากในการจัดหาเชื้อเพลิงและพลังงานดังกล่าว นอกจากนี้การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยยังเพิ่มการผลิตพลังงานไฟฟ้าภายในประเทศด้วยการสร้างโรงไฟฟ้าเพิ่มขึ้น ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนและสิ่งแวดล้อม เช่น การปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ออกสู่บรรยากาศของโรงไฟฟ้าขณะผลิตไฟฟ้าทำให้เกิดภาวะเรือนกระจก

^๒กระทรวงพลังงาน. แผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๘. กรุงเทพมหานคร: สำนักนโยบายและแผน กระทรวงพลังงาน, ๒๕๕๕.

(Green house effect) จนมีผลทำให้ภูมิอากาศของโลกเปลี่ยนแปลงไป และเป็นปัจจัยสำคัญทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางฤดูกาล และภัยพิบัติทางธรรมชาติจำนวนมากทั้งในและต่างประเทศ แล้วยังส่งผลกระทบกับสังคมและการเมือง โดยเฉพาะความขัดแย้งระหว่างประชาชนในท้องถิ่นกับผู้ใช้อำนาจรัฐในประเด็นของการก่อสร้างโรงไฟฟ้าในรูปแบบต่างๆ ทั้งในอดีต ปัจจุบันและอนาคต และจากการศึกษาพบว่าปัญหาความต้องการใช้พลังงานไฟฟ้าที่เพิ่มขึ้น ของประเทศเกิดจากสาเหตุสำคัญ ๒ ประการ คือการเพิ่มขึ้นของประชากร และความก้าวหน้าและการเจริญเติบโตของภาคธุรกิจอุตสาหกรรมของประเทศ แต่ถ้าพิจารณาให้ลึกซึ้งพบว่า สาเหตุของปัญหาการเพิ่มขึ้นของปริมาณการใช้ไฟฟ้าส่วนหนึ่งเกิดจากพฤติกรรมของมนุษย์ ทั้งนี้อาจเกิดจากการขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง ขาดข้อมูลข่าวสาร เจตคติ และการตระหนักถึงปัญหาการขาดแคลนพลังงานไฟฟ้า รวมถึงค่านิยมที่เอื้อต่อการประหยัดพลังงานไฟฟ้า

การใช้พลังงานไฟฟ้าของคนไทยในปัจจุบัน (มาตรการประหยัดพลังงาน)

๑) วิธีประหยัดไฟฟ้า

- (๑) ปิดสวิตช์ไฟ และเครื่องใช้ไฟฟ้าทุกชนิดเมื่อเลิกใช้งาน สร้างให้เป็นนิสัยในการดับไฟทุกครั้งที่ออกจากห้อง
- (๒) เลือกซื้อเครื่องใช้ไฟฟ้าที่ได้มาตรฐาน คุณภาพแสดงประสิทธิภาพให้แน่ใจทุกครั้ง ก่อนตัดสินใจซื้อ หากมีอุปกรณ์ไฟฟ้าเบอร์ ๕ ต้องเลือกใช้เบอร์ ๕
- (๓) ปิดเครื่องปรับอากาศทุกครั้งที่จะไม่อยู่ในห้องเกิน ๑ ชั่วโมงสำหรับเครื่องปรับอากาศทั่วไป และ ๓๐ นาที สำหรับเครื่องปรับอากาศเบอร์ ๕
- (๔) หมั่นทำความสะอาดแผ่นกรองอากาศของเครื่องปรับอากาศบ่อยๆ เพื่อลดการเปลืองไฟในการทำงานของเครื่องปรับอากาศ
- (๕) ตั้งอุณหภูมิเครื่องปรับอากาศที่ ๒๕ องศาเซลเซียส ซึ่งเป็นอุณหภูมิที่กำลังสบาย อุณหภูมิที่เพิ่มขึ้น ๑ องศา ต้องใช้พลังงานเพิ่มขึ้นร้อยละ ๕-๑๐
- (๖) ไม่ควรปล่อยให้มีความเย็นรั่วไหลจากห้องที่ติดตั้งเครื่องปรับอากาศ ตรวจสอบและอุดรอยรั่วตามผนัง ฝ้าเพดาน ประตูช่องแสง และปิดประตูห้องทุกครั้งที่เปิดเครื่องปรับอากาศ
- (๗) ลดและหลีกเลี่ยงการเก็บเอกสาร หรือวัสดุอื่นใดที่ไม่จำเป็นต้องใช้งานในห้องที่มีเครื่องปรับอากาศ เพื่อลดการสูญเสีย และใช้พลังงานในการปรับอากาศภายในอาคาร
- (๘) ติดตั้งฉนวนกันความร้อนโดยรอบห้องที่มีการปรับอากาศเพื่อลดการสูญเสียพลังงานจากการถ่ายเทความร้อนเข้าภายในอาคาร
- (๙) ใช้มู่ลี่กันสาดป้องกันแสงแดดส่องกระทบตัวอาคาร และบุฉนวนกันความร้อนตามหลังคาและฝ้าผนังเพื่อไม่ให้เครื่องปรับอากาศทำงานหนักเกินไป
- (๑๐) หลีกเลี่ยงการสูญเสียพลังงานจากการถ่ายเทความร้อนเข้าสู่ห้องปรับอากาศ ติดตั้งและใช้อุปกรณ์ควบคุมการเปิด-ปิดประตูในห้องที่มีเครื่องปรับอากาศ
- (๑๑) ควรปลูกต้นไม้รอบๆ อาคาร เพราะต้นไม้ขนาดใหญ่ ๑ ต้น ให้ความเย็นเท่ากับเครื่องปรับอากาศ ๑ ต้น หรือให้ความเย็นประมาณ ๑๒,๐๐๐ บีทียู

(๑๒) ควรปลุกต้นไม้เพื่อช่วยบังแดดข้างบ้านหรือเหนือหลังคา เพื่อเครื่องปรับอากาศจะไม่ต้องทำงานหนักเกินไป

(๑๓) ปลุกพืชคลุมดิน เพื่อช่วยลดความร้อนและเพิ่มความชื้นให้กับดินจะทำให้บ้านเย็นไม่จำเป็นต้องเปิดเครื่องปรับอากาศเย็นจนเกินไป

(๑๔) ในสำนักงาน ให้ปิดไฟ ปิดเครื่องปรับอากาศ และอุปกรณ์ไฟฟ้าที่ไม่จำเป็นในช่วงเวลา ๑๒.๐๐-๑๓.๐๐ น. จะสามารถประหยัดค่าไฟฟ้าได้

(๑๕) ไม่จำเป็นต้องเปิดเครื่องปรับอากาศก่อนเวลาเริ่มงาน และควรปิดเครื่องปรับอากาศก่อนเวลาเลิกใช้งานเล็กน้อย เพื่อประหยัดไฟ

(๑๖) เลือกซื้อพัดลมที่มีเครื่องหมายมาตรฐานรับรอง เพราะพัดลมที่ไม่ได้คุณภาพมักเสียง่าย ทำให้สิ้นเปลือง

(๑๗) หากอากาศไม่ร้อนเกินไป ควรเปิดพัดลมแทนเครื่องปรับอากาศ จะช่วยประหยัดไฟ ประหยัดเงินได้มากทีเดียว

(๑๘) ใช้หลอดไฟประหยัดพลังงาน ใช้หลอดผอมจอมประหยัดแทนหลอดอ้วน ใช้หลอดตะเกียบแทนหลอดไส้ หรือใช้หลอดคอมแพคท์ฟลูออเรสเซนต์

(๑๙) ควรใช้บัลลาสต์ประหยัดไฟ หรือบัลลาสต์อิเล็กทรอนิกส์กับหลอดผอมจอมประหยัด จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการประหยัดไฟได้อีกมาก

(๒๐) ควรใช้โคมไฟแบบมีแผ่นสะท้อนแสงในห้องต่างๆ เพื่อช่วยให้แสงสว่างจากหลอดไฟ กระจายได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ทำให้ไม่จำเป็นต้องใช้หลอดไฟฟ้าวัตต์สูง ช่วยประหยัดพลังงาน

(๒๑) หมั่นทำความสะอาดหลอดไฟที่บ้าน เพราะจะช่วยเพิ่มแสงสว่างโดยไม่ต้องใช้พลังงานมากขึ้น ควรทำอย่างน้อย ๔ ครั้งต่อปี

(๒๒) ใช้หลอดไฟที่มีวัตต์ต่ำ สำหรับบริเวณที่จำเป็นต้องเปิดทิ้งไว้ทั้งคืน ไม่ว่าจะเป็นในบ้านหรือข้างนอก เพื่อประหยัดค่าไฟฟ้า

(๒๓) ควรตั้งโคมไฟที่โต๊ะทำงาน หรือติดตั้งไฟเฉพาะจุด แทนการเปิดไฟทั้งห้องเพื่อทำงาน จะประหยัดไฟลงไปได้มาก

(๒๔) ควรใช้สีอ่อนตกแต่งอาคาร ทาผนังนอกอาคารเพื่อการสะท้อนแสงที่ดี และทาภายในอาคารเพื่อให้ห้องสว่างได้มากกว่า

(๒๕) ใช้แสงสว่างจากธรรมชาติให้มากที่สุด เช่น ติดตั้งกระจกหรือติดฟิล์มที่มีคุณสมบัติป้องกันความร้อน แต่ยอมให้แสงผ่านเข้าได้เพื่อลดการใช้พลังงานเพื่อแสงสว่างภายในอาคาร

(๒๖) ถอดหลอดไฟออกครึ่งหนึ่งในบริเวณที่มีความต้องการใช้แสงสว่างน้อย หรือบริเวณที่มีแสงสว่างพอเพียงแล้ว

(๒๗) ปิดตู้เย็นให้สนิท ทำความสะอาดภายในตู้เย็น และแผ่นระบายความร้อนหลังตู้เย็นสม่ำเสมอ เพื่อให้ตู้เย็นไม่ต้องทำงานหนักและเปลืองไฟ

(๒๘) อย่าเปิดตู้เย็นบ่อย อย่านำของร้อนเข้าแช่ในตู้เย็น เพราะจะทำให้ตู้เย็นทำงานเพิ่มขึ้น กินไฟมากขึ้น

(๒๙) ตรวจสอบขอบยางประตูของตู้เย็นไม่ให้เสื่อมสภาพ เพราะจะทำให้ความเย็นรั่วออกมาได้ ทำให้สิ้นเปลืองไฟมากกว่าที่จำเป็น

(๓๐) เลือกขนาดตู้เย็นให้เหมาะสมกับขนาดครัวอย่าใช้ตู้เย็นใหญ่เกินความจำเป็นเพราะกินไฟมากเกินไป และควรตั้งตู้เย็นไว้ห่างจากผนังบ้าน ๑๕ ซม.

(๓๑) ควรละลายน้ำแข็งในตู้เย็นสม่ำเสมอ การปล่อยให้ น้ำแข็งจับหนาเกินไป จะทำให้เครื่องต้องทำงานหนัก ทำให้กินไฟมาก

(๓๒) เลือกซื้อตู้เย็นประตูเดียว เนื่องจากตู้เย็น ๒ ประตู จะกินไฟมากกว่าตู้เย็นประตูเดียวที่มีขนาดเท่ากัน เพราะต้องใช้ท่อน้ำยาทำความเย็นที่ยาวกว่า และใช้คอมเพรสเซอร์ขนาดใหญ่กว่า

(๓๓) ควรตั้งสวิตช์ควบคุมอุณหภูมิของตู้เย็นให้เหมาะสม การตั้งที่ตัวเลขต่ำเกินไป อุณหภูมิจะเย็นน้อย ถ้าตั้งที่ตัวเลขสูงเกินไปจะเย็นมากเพื่อให้ประหยัดพลังงานควรตั้งที่เลขต่ำที่มีอุณหภูมิพอเหมาะ

(๓๔) ปิดโทรทัศน์ทันทีเมื่อไม่มีคนดู เพราะการเปิดทิ้งไว้โดยไม่มีคนดู เป็นการสิ้นเปลืองไฟฟ้าโดยใช้เหตุ แถมยังต้องซ่อมเร็วอีกด้วย

(๓๕) ไม่ควรปรับจูนโทรทัศน์ให้สว่างเกินไป และอย่าเปิดโทรทัศน์ให้เสียงดังเกินความจำเป็นเพราะเปลืองไฟ ทำให้อายุเครื่องสั้นลงด้วย

(๓๖) กាต้มน้ำไฟฟ้า ต้องดึงปลั๊กออกทันทีเมื่อน้ำเดือด อย่าเสียบไฟไว้เมื่อไม่มีคนอยู่ เพราะนอกจากจะไม่ประหยัดพลังงานแล้วยังอาจทำให้เกิดไฟไหม้ได้

(๓๗) แยกสวิตช์ไฟออกจากกัน ให้สามารถเปิดปิดได้เฉพาะจุด ไม่ใช่ปุ่มเดียวเปิดปิดทั้งชั้น ทำให้เกิดการสิ้นเปลืองและสูญเสียเปล่า

(๓๘) หลีกเลี่ยงการติดตั้งอุปกรณ์ไฟฟ้า ที่ต้องมีการปล่อยความร้อนเช่น กาต้มน้ำ หม้อหุงต้ม ไว้ในห้องที่มีเครื่องปรับอากาศ

(๓๙) ซ่อมบำรุงอุปกรณ์ไฟฟ้าให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ และหมั่นทำความสะอาดเครื่องใช้ไฟฟ้าอยู่เสมอ จะช่วยลดการสิ้นเปลืองไฟได้

(๔๐) อย่าเปิดคอมพิวเตอร์ทิ้งไว้ถ้าไม่ใช้งาน ติดตั้งระบบลดกระแสไฟฟ้าเข้าเครื่องเมื่อพักการทำงาน จะประหยัดไฟได้ร้อยละ ๓๕-๔๐ และถ้าหากปิดหน้าจอทันทีเมื่อไม่ใช้งาน จะประหยัดไฟได้ร้อยละ ๖๐

(๔๑) ดูสัญลักษณ์ Energy Star ก่อนเลือกซื้ออุปกรณ์สำนักงาน (เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องโทรสาร เครื่องพิมพ์ดีดไฟฟ้า เครื่องถ่ายเอกสาร ฯลฯ) ซึ่งจะช่วยประหยัดพลังงานลดการใช้กำลังไฟฟ้า เพราะจะมีระบบประหยัดไฟฟ้าอัตโนมัติ

๒) วิธีประหยัดพลังงานอื่นๆ

(๑) อย่าใช้กระดาษหน้าเดียวทิ้ง ให้ใช้กระดาษอย่างคุ้มค่าใช้ทั้งสองหน้า ให้นึกเสมอว่า กระดาษแต่ละแผ่นย่อมหมายถึงต้นไม้หนึ่งต้นที่ต้องเสียไป

(๒) ในสำนักงานให้ใช้การส่งเอกสารต่อๆ กัน แทนการสำเนาเอกสารหลายๆ ชุด เพื่อประหยัดกระดาษประหยัดพลังงาน

(๓) ลดการสูญเสียกระดาษเพิ่มมากขึ้น ด้วยการหลีกเลี่ยงการใช้กระดาษปะหน้า โทรสาร ชนิดเติมแผ่น และหันมาใช้กระดาษขนาดเล็ก ที่สามารถตัดพับบนโทรสารได้ง่าย

(๔) ใช้การส่งผ่านข้อมูลข่าวสารต่างๆ ผ่านระบบคอมพิวเตอร์ โดยโมเด็ม หรือ แผ่นดิสก์ แทนการส่งข่าวสารข้อมูลโดยเอกสาร ช่วยลดขั้นตอนการทำงาน ลดการใช้พลังงานได้มาก

(๕) หลีกเลี่ยงการใช้จานกระดาษ แก้วน้ำกระดาษ เวลาจัดงานสังสรรค์ต่างๆ เพราะสิ้นเปลืองพลังงานในการผลิต

(๖) รู้จักแยกแยะประเภทขยะ เพื่อช่วยลดขั้นตอน และลดพลังงานในการทำลาย ขยะ และทำให้ขยะทั้งหลายง่ายต่อการกำจัด

(๗) หนังสือพิมพ์อ่านเสร็จแล้วอย่าทิ้ง ให้เก็บไว้ขาย หรือพับถุง เก็บไว้ทำอะไรอย่างอื่น ใช้ซ้ำทุกครั้งถ้าทำได้ ช่วยลดการใช้พลังงานในการผลิต

(๘) ให้ความร่วมมือ สนับสนุน หรือเข้าร่วมกิจกรรมกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐ และเอกชน ที่รณรงค์ส่งเสริมให้มีการอนุรักษ์พลังงาน

(๙) กระตุ้นเตือนให้ผู้อื่นช่วยกันประหยัดพลังงาน โดยการติดสัญลักษณ์ หรือ เครื่องหมายให้ช่วยประหยัดไฟ ตรึงบริเวณใกล้สวิทช์ไฟ เพื่อเตือนให้ปิดเมื่อเลิกใช้แล้ว

๓) วิธีลดการใช้พลังงาน

๑. เครื่องปรับอากาศ

(๑) เปิดเครื่องปรับอากาศ ตั้งแต่เวลา ๑๐.๐๐ น.-๑๒.๐๐ น. และ ๑๓.๐๐ น.- ๑๖.๐๐ น. และในแต่ละห้องจะต้องมีข้าราชการหรือลูกจ้างไม่น้อยกว่า ๔ คน

(๒) มีการตั้งอุณหภูมิในการปรับอากาศที่ ๒๕-๒๖ องศาเซลเซียส

(๓) ตั้งอุณหภูมิในการปรับอากาศในห้องทำงานเท่านั้น เพื่อให้เครื่องปรับอากาศ ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

(๔) งดใช้พัดลมระบายอากาศขณะที่มีการใช้เครื่องปรับอากาศ และปิดเมื่อเลิกใช้ทุกครั้ง

(๕) ตรวจเช็คล้างฟิลเตอร์ เป่าคอนเดนซิ่ง แรงดันน้ำยา ความคงที่ของกระแสไฟฟ้า ปรับทิศทางลมปรับอุณหภูมิ ตรวจสอบระบบหล่อลื่น เป็นประจำทุกเดือน สำหรับแผงกรองอากาศ ให้แต่ละห้องทำความสะอาดทุก ๒ สัปดาห์

(๖) ใน ๑ ปี จะต้องมีการล้างใหญ่ ๑ ครั้ง

(๗) อะไหล่ทุกชิ้นที่ชำรุดหรือเสื่อมสภาพจากการใช้งาน จะต้องเปลี่ยนเป็นของแท้ และใหม่ไม่เคยใช้งานมาก่อนและควรเป็นยี่ห้อเดียวกัน

(๘) เปิด-ปิด ประตูเข้าออกของห้องที่มีการปรับอากาศเท่าที่จำเป็น และระมัดระวังไม่ให้ประตูห้องปรับอากาศเปิดค้างไว้ เพื่อลดภาวะการทำงานของเครื่องปรับอากาศ

๒. การใช้ไฟฟ้าและแสงสว่าง

(๑) เปิดไฟในสำนักงานตั้งแต่ ๐๘.๓๐ น.-๑๒.๐๐ น. และเวลา ๑๓.๐๐ น.-๑๖.๓๐ น. หากมีการทำความสะอาดสำนักงาน ให้ปิดเมื่อทำความสะอาดเสร็จ

(๒) หลังเวลาเลิกงานให้ปิดไฟสำนักงาน ยกเว้นสำหรับทำความสะอาดและสำหรับ
ผู้ปฏิบัติงานช่วงเวลาหลัง ๑๖.๓๐ น. โดยให้ปิดต่อไปได้เท่าที่จำเป็น

(๓) ระหว่างเวลาหยุดพักกลางวัน (๑๒.๐๐ น.-๑๓.๐๐ น.) ให้เปิดไฟในสำนักงาน

(๔) ระหว่างเวลาทำงานให้เปิดไฟสำหรับทำงานได้ตามความจำเป็น หากจะออกจาก
ห้องไปเป็นเวลานานให้ปิดไฟทุกครั้ง

(๕) ไฟทางเดิน เฉลียง ช่องบันได และห้องสุขา ให้เปิดไฟไว้เท่าที่จำเป็น

(๖) ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่เปิดใช้ห้องทำงานในวันหยุดราชการ เว้นแต่ได้รับอนุมัติให้
ปฏิบัติงานนอกเวลาราชการ

(๗) บำรุงรักษาอุปกรณ์ไฟฟ้าและแสงสว่างอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องทุก ๓ เดือน
โดยทำความสะอาด ฝาทรงโคม หลอดไฟ และแผ่นสะท้อนแสงในโคม เพื่อให้อุปกรณ์ไฟฟ้าแสง
สว่าง ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

๓. เครื่องใช้ไฟฟ้าประจำสำนักงาน

(๑) ปิดเครื่องทำน้ำร้อนน้ำเย็นก่อนเวลาเลิกงาน ๓๐ นาที

(๒) ปิดจอคอมพิวเตอร์ในเวลาพักเที่ยงหรือขณะที่ไม่ใช้งานเกินกว่า ๑๕ นาที
ยกเว้นเครื่องต้องใช้งานตลอดเวลา

(๓) เครื่องใช้ไฟฟ้าสำนักงานให้ใช้ได้เฉพาะที่มีความจำเป็น และเมื่อหมดความ
จำเป็นให้ดึงปลั๊กออกห้ามเสียบปลั๊กทิ้งไว้โดยเด็ดขาด

(๔) เลื่อนตู้เย็นห่างฝาผนัง ๑๕ เซนติเมตร พร้อมดูแลอย่าให้มีน้ำแข็งเกาะช่อง
น้ำแข็ง

(๕) ปิดเครื่องใช้ไฟฟ้าทุกครั้ง อย่าปิดด้วยรีโมทคอนโทรล

(๖) รับฟังข้อมูลข่าวสารจาก วิทยุ โทรทัศน์ เท่าที่จำเป็น

(๗) เครื่องถ่ายเอกสารให้ถอดปลั๊กเมื่อเลิกใช้งาน

(๘) ดูแลบำรุงรักษาเครื่องใช้ไฟฟ้าทุกชนิดอย่างต่อเนื่อง

๔. การควบคุมและตรวจสอบ

(๑) มอบหมายให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในแต่ละห้องมีหน้าที่ปฏิบัติตามมาตรการ
ประหยัดพลังงานและแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ควบคุมประจำแต่ละห้องทำงาน

(๒) แต่งตั้งผู้ตรวจสอบการปฏิบัติตามมาตรการประหยัดพลังงานของแต่ละ
หน่วยงาน แล้วรายงานให้หัวหน้าหน่วยงานทราบ

(๓) มอบหมายให้เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย เป็นผู้เปิด-ปิดไฟแสงสว่างเพื่อ
ความปลอดภัย โดยให้อยู่ในการตรวจตราของเวรรักษาการณ์ประจำวัน

(๕) ให้หัวหน้ากลุ่ม ฯ หัวหน้าฝ่ายและหัวหน้าหน่วย ส่งเสริมและพัฒนาสภกรณ์
ตรวจสอบตามมาตรการประหยัดโดยเคร่งครัด

๕. ขอบเขตในการควบคุมการลดใช้พลังงาน

- (๑) จัดตั้งคณะกรรมการสำรวจพฤติกรรมการใช้พลังงานแต่ละอาคาร
- (๒) กำหนดแผนตรวจวัดปริมาณการใช้ไฟฟ้าประจำอาคาร
- (๓) กำหนดแผนการตรวจตราการใช้ไฟฟ้าภายในอาคาร
- (๔) จัดระบบเก็บข้อมูลการใช้ปริมาณการใช้ไฟฟ้าในแต่ละอาคาร
- (๕) จัดทำป้ายแสดงค่าไฟฟ้าประจำอาคาร
- (๖) จัดการแข่งขันประหยัดไฟฟ้าระหว่างอาคาร
- (๗) ประเมินผลการประหยัดพลังงานไฟฟ้า
- (๘) จัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ

วิธีการใช้พลังงานไฟฟ้าของคนไทยในปัจจุบันนี้มีวิธี ก่อนหน้านี้นรัฐบาลเคยออกมาตรการรณรงค์ให้ประชาชนประหยัดพลังงานมาแล้วตามโครงการ “รวมพลังหาร ๒” จนฮิตติดปากไปทั่วบ้านทั่วเมืองและโครงการรวมพลังหาร ๒ ได้ร่วมกับการไฟฟ้านครหลวง (กฟน.) และการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (กฟภ.) ได้จัดทำโครงการ “ประหยัดไฟกำไร ๒ ต่อ” และได้ร่วมจัดทำคู่มือ “แข่งขันประหยัดไฟฟ้า” ขึ้นเพื่อแนะนำวิธีการง่าย ๆ ในการประหยัดของบ้านอยู่อาศัย เพื่อกระตุ้นปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้ไฟฟ้าแบบไม่ประหยัดหรือไม่ถูกวิธีด้วยแนวคิด ลด... ละ... เลิก

ลด ชั่วโมงการเปิดใช้ไฟฟ้า

ละ เว้นการใช้ที่ไม่จำเป็น

เลิก พฤติกรรมการใช้ไฟแบบสิ้นเปลือง

จะเห็นว่าจากการที่มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้พลังงานของบุคลากรภายในสำนักงานเป็นการฝึกตนเองให้มีจิตสำนึกและตระหนักถึงความสำคัญของพลังงานที่เราใช้ทุกวันสามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการดำรงชีวิตจากที่เราได้ดำเนินชีวิตมีการปรับเปลี่ยนความคิดภายในตัวเราเองภายในสำนักงานแล้วเรายังนำสิ่งที่เราปฏิบัติออกไปสู่บุคคลภายนอก และบุคคลต่อบุคคลหลาย ๆ กลุ่มก็จะเผยแพร่ออกไปมากขึ้นทำให้เกิดมีแนวคิดในการใช้พลังงานอย่างมีคุณค่าประเทศชาติก็จะมีความเจริญทรัพยากรก็จะเหลือให้ลูกหลานได้เห็นและไม่จำเป็นต้องไปซื้อพลังงานกับประเทศอื่นมาใช้เพราะประเทศไทยไม่มีพลังงานใช้แล้ว

๔.๒ วิเคราะห์หลักสัปปุริสธรรมสำหรับการประหยัดพลังงานไฟฟ้า

ความต้องการพลังงานไฟฟ้าของประเทศไทยที่เพิ่มมากขึ้นทุกปี การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยจึงต้องพยายามผลิตไฟฟ้าให้เพียงพอต่อความต้องการด้วยการผลิตไฟฟ้าภายในประเทศและต้องนำเข้าเชื้อเพลิงและพลังงานจากประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียง เพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน โดยประเทศไทยต้องพึ่งพิงพลังงานจากต่างประเทศอยู่ในระดับสูงด้วยการรับซื้อจากต่างประเทศเป็นจำนวนมาก^๓

^๓กระทรวงพลังงาน. แผนบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๘. กรุงเทพมหานคร: สำนักแผนนโยบายและแผนกระทรวงพลังงาน, ๒๕๕๕.

การประหยัดพลังงานไฟฟ้าตามหลักสัปปริสธรรมที่ถือว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง สามารถนำมาปรับใช้ในชีวิตรประจำวันได้ ซึ่งทุกคนจะต้องศึกษาและได้รับการฝึกอบรมเพื่อปลูกฝังให้ทุกคนมีระเบียบวินัย ในการประหยัดพลังงานและใช้พลังงานให้มีประสิทธิภาพตามความจำเป็น และใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ไม่ให้เกิดการสูญเปล่าหรือใช้โดยไม่มีศักยภาพ มีระเบียบวินัยในการใช้พลังงาน เช่น การประหยัดน้ำมัน การประหยัดพลังงานไฟฟ้า การประหยัดพลังงานน้ำ และการประหยัดพลังงานสิ้นเปลืองและพลังงานหมุนเวียน เป็นต้น ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า การประหยัดพลังงานเหล่านี้ได้ บุคคลจะต้องมีวินัยในตัวเอง และสังคมจะต้องมีระเบียบวินัยด้วย จะต้องนำเอาหลักธรรมมาทำการวิเคราะห์ และเป็นแนวทางในการปฏิบัติที่นำไปสู่วิธีการประหยัดพลังงานไฟฟ้าตามหลักพระพุทธศาสนา ดังต่อไปนี้

การประหยัดพลังงานไฟฟ้าตามหลักสัปปริสธรรม หมายถึง หลักธรรมที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงแสดงไว้ในสัปปริสสูตร อันเป็นแนวทางในการบริหารศรัทธาได้มุ่งเน้นหรือหวังผลกำไร เพียงอย่างเดียว แต่เป็นหลักธรรมที่สร้างความยั่งยืน สร้างหลักบริหารแบบไม่เบียดเบียน อยู่ร่วมกันอย่างสงบสันติ มีความเมตตาต่อกัน และรู้เท่าทันโลกโดยไม่ปฏิเสธกระแสโลกาภิวัตน์ หรือระบบทุนนิยมในปัจจุบัน และรู้เท่าทันโลก หลักสัปปริสธรรม ที่เกี่ยวข้องและสอดคล้องกับการบริหารมี ๗ ด้าน ดังนี้ คือ คุณธรรม ๗

สัปปริสธรรม ๗ หมายถึง คุณธรรม ๗ ประการที่บริบูรณ์ในผู้ใดย่อมบุคคลนั้นให้เป็นสัปปริสชนที่เจริญด้วยคุณสมบัติควรแก่ความเคารพนับถือของชนทั้งหลาย ทำให้บุคคลนั้นสามารถปฏิบัติกิจการงานให้บรรลุผลสำเร็จด้วยดี และเป็นหลักปฏิบัติเพื่อทำคนให้เป็นผู้สงบสุขและความเจริญรุ่งเรืองก้าวหน้าได้^๔

หลักสัปปริสธรรม ๗ เป็น ธรรมของสัตบุรุษ ธรรมของคนดี บุคคลที่มีคุณธรรมประจำใจ โดยยึดเอาหลักสัปปริสธรรมเป็นหลักในการดำเนินชีวิต บุคคลที่ยึดเอาหลักสัปปริสธรรม เป็นธรรมประจำใจยังได้ชื่อว่าเป็นผู้ดี เพราะเป็นผู้มีเหตุผลมีผลในการปฏิบัติตน เมื่อบุคคลรู้จักเหตุผลแล้ว การปฏิบัติตนก็เพียบพร้อมด้วยความดี คือ รู้จักเหตุ รู้จักผล รู้จักตน รู้จักประมาณ รู้จักกาล รู้จักชุมชน รู้จักบุคคล แล้วบุคคลนั้นเป็นคนดี คือ สัตบุรุษในทางพระพุทธศาสนาถือว่าเป็นคนดี เพราะเป็นผู้รักสงบ รักความเที่ยงธรรม รู้จักหน้าที่ของตน รู้จักกาลเทศะ มีเหตุผลในการทำงาน โดยเฉพาะผู้ที่ทำหน้าที่ปกครองคนอื่น จะสามารถบริหารงานได้อย่างดี^๕

สัปปริสธรรม หมายถึง ธรรมของสัตบุรุษ ธรรมของคนดี ธรรมที่ทำให้เป็นสัตบุรุษ มี ๗ ประการ คือ ๑) อัมมัญญตา รู้หลักหรือรู้จักเหตุ ๒) อัตถัญญตา รู้ความมุ่งหมายหรือรู้เหตุผล ๓) อัตตัญญตา รู้จักตน ๔) มัตตัญญตา รู้จักประมาณ ๕) กาลัญญตา รู้จักกาลเวลา ๖) ปริสสัญญตา รู้จักชุมชน สังคม ๗) ปุคคลัญญตา รู้จักบุคคล คุณธรรม ๗ ประการอันเป็นคุณสมบัติภายในตัวผู้นำ ซึ่งมีคุณสมบัติทั้ง ๗ ประการนี้ เป็นองค์ประกอบและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกันอย่างสมบูรณ์ สามารถปฏิบัติกิจการงานทุกอย่างให้บรรลุผลสำเร็จได้ตามเป้าหมาย

^๔ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช(อุฎฐายี). สัปปริสธรรม. หนังสืออนุสรณ์เนื่องในโอกาสงานฉาปนกิจศพ นายชัย. กรุงเทพมหานคร, ๒๕๐๙.

^๕ จ.เปริยญ, อ้างใน พระสามารถ อานนโท. ภาวะผู้นำตามหลักสัปปริสธรรม. ปริญญาานิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๘.

การประหยัดพลังงานไฟฟ้าตามหลักสัปปุริสธรรม ซึ่งถ่ายทอดออกมาเป็นแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ เป็นแนวทางแห่งการประมาณตน ทำสิ่งที่ตนพอจะทำได้เพื่อตนเองและเพื่อชุมชน จะก่อให้เกิดผลแห่งประโยชน์สุขตามมา ก็สอดคล้องกับแนวคิดที่องค์พระสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงเคยมอบให้กับประชากรชาวโลกที่พระองค์ทรงโปรดนั่นก็คือ “สัปปุริสธรรม” หมายถึงแนวทางหรือหลักธรรมที่ทำให้มนุษย์เราเป็นคนดี หรือจะเรียกได้ว่าเป็นธรรมชาติของคนนั่นเอง ซึ่งจะประกอบด้วยแนวคิดทั้ง ๗ ข้อซึ่งประกอบด้วยกัน ดังนี้

๑) ธัมมัญญตา เป็นผู้รู้จักเหตุ

ธัมมัญญตา คือ ความรู้จักธรรม รู้หลัก หรือ รู้จักเหตุ คือ รู้หลักความจริง รู้หลักการ รู้หลักเกณฑ์ รู้กฎแห่งธรรมตา รู้กฎเกณฑ์แห่งเหตุผล และรู้หลักการที่จะทำให้เกิดผล เช่น ฝึกปฏิบัติหลักธรรมข้อนั้นๆ คืออะไร มีอะไรบ้าง พระมหากษัตริย์ทรงทราบว่าหลักการปกครองตามราชประเพณีเป็นอย่างไร มีอะไรบ้าง รู้ว่าต้องกระทำเหตุอันนี้ๆ หรือกระทำตามหลักการข้อนี้ๆ จึงจะให้เกิดผลที่ต้องการอันนั้นๆ เป็นต้น

๒) อัตถัญญตา เป็นผู้รู้จักผล

อัตถัญญตา คือ ความรู้จักอรรถ รู้ความมุ่งหมาย หรือ รู้จักผล คือ รู้ความหมาย รู้ความมุ่งหมาย รู้ประโยชน์ที่ประสงค์ รู้จักผลที่จะเกิดขึ้นสืบเนื่องจากการกระทำหรือความเป็นไปตามหลัก เช่น รู้ว่าหลักธรรมหรือภาสิตข้อนั้นๆ มีความหมายว่าอย่างไร หลักนั้นๆ มีความมุ่งหมายอย่างไร กำหนดไว้หรือพึงปฏิบัติเพื่อประสงค์ประโยชน์อะไร การที่ตนกระทำอยู่มีความมุ่งหมายอย่างไร เมื่อทำไปแล้วจะบังเกิดผลอะไรบ้างดังนี้ เป็นต้น

๓) อัตตัญญตา เป็นผู้รู้จักตน

อัตตัญญตา คือ ความรู้จักตน รู้ว่า เรานั้น ว่าโดยฐานะ ภาวะ เพศ กำลัง ความรู้ ความสามารถ ความถนัด และคุณธรรม เป็นต้น บัดนี้ เเท่าไร อย่างไร แล้วประพฤติให้เหมาะสม และรู้ที่จะแก้ไขปรับปรุงต่อไป

๔) มัตตัญญตา เป็นผู้รู้จักประมาณ

มัตตัญญตา คือ ความรู้จักประมาณ ความพอดี เช่น ฝึกปฏิบัติประมาณในการรับและบริโภคปัจจัยสี่ ฝึกปฏิบัติรู้จักประมาณในการใช้จ่ายโภคทรัพย์ พระมหากษัตริย์รู้จักประมาณในการลงทัณฑอาชญาและในการเก็บภาษี เป็นต้น

๕) กาลัญญตา เป็นผู้รู้จักกาล

กาลัญญตา คือ ความรู้จักกาล รู้กาลเวลาอันเหมาะสม และระยะเวลาที่จะต้องใช้ในการประกอบกิจ กระทำหน้าที่การงาน เช่น ให้ตรงเวลา ให้เป็นเวลา ให้ทันเวลา ให้พอเวลา ให้เหมาะสมเวลา เป็นต้น

๖) ปริสสุญญตา เป็นผู้รู้จักบริษัท

ปริสสุญญตา คือ ความรู้จักบริษัท รู้จักชุมชน และรู้จักที่ประชุม รู้กิจที่ประชุมจะประพฤติต่อชุมชนนั้นๆ ว่า ชุมชนนี้เมื่อเข้าไปหา จะต้องทำกิจอย่างนี้ จะต้องพูดอย่างนี้ ชุมชนนี้ควรสงเคราะห์อย่างนี้ เป็นต้น

๓) บุคคลปรีชาญาณตา เป็นผู้รู้จักบุคคล

บุคคลญาณตา หรือ บุคคลปรีชาญาณตา คือ ความรู้จักบุคคล ความแตกต่างแห่งบุคคลว่า โดยอรรถาศัย ความสามารถ และคุณธรรม เป็นต้น ใครๆ ยิ่งหรือหย่อนอย่างไร และรู้ที่จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นๆ ด้วยดี ว่าควรจะคบหรือไม่ จะใช้จะตำหนิ ยกย่อง และแนะนำสั่งสอนอย่างไร เป็นต้น

ดังนั้นหลักสัปปริสธรรม เป็นหลักธรรมสามารถนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติการประหยัดพลังงานไฟฟ้าตามหลักสัปปริสธรรม ๗ เป็นคุณธรรมที่สำคัญ สำหรับสัปปริสชน หรือคนดี และเป็นคุณธรรมสำคัญของผู้ปฏิบัติที่สมบูรณ์แบบด้วย คุณธรรมทั้ง ๗ ประการย่อมນำบุคคลนั้นไปสู่ความมีคุณค่าอย่างแท้จริง เรียกได้ว่าเป็นคนสมบูรณ์แบบ

เศรษฐกิจพอเพียงตามหลักพระพุทธศาสนา คือการดำรงชีวิตที่เรียบง่าย ประหยัด ไม่ฟุ้งเฟ้อ ไม่ฟุ่มเฟือย ยึดถือทางสายกลาง รู้จักพอ พอดี พอประมาณ และพอใจ มีความเมตตาเอื้ออาทรต่อกัน ไม่เบียดเบียนกัน ไม่เอาัดเอาเปรียบกัน ไม่มุ่งร้ายทำลายกัน ประกอบสัมมาอาชีพด้วยความขยันหมั่นเพียร สามารถพึ่งตนเองได้ ไม่เดือดร้อน ไม่ตกเป็นทาสอบายมุข วัตถุนิยม และบริโภคนิยม ดาเนินชีวิตในความพอดี มีชีวิตใหม่คือ หวนกลับมาใช้ชีวิตวิถีชีวิตไทยในการสร้างรากฐานหรือพื้นฐานของระบบเศรษฐกิจทั้งหมด

การใช้พลังงานคนไทยจะต้องรู้วิธีการจัดการพลังงานโดยการน้อมนำเอาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้โดยการพึ่งตนเองด้านพลังงาน ผลิตพลังงานอย่างพอประมาณ ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในธรรมชาติให้เกิดประโยชน์สูงสุด สร้างภูมิคุ้มกันด้านพลังงานของประเทศ โดยการลดการพึ่งพาพลังงานจากต่างประเทศ และจัดหาแหล่งพลังงานให้มีความหลากหลาย ทั้งนี้ต้องมีความรอบรู้และมีคุณธรรมด้วย

ปัญหาความต้องการใช้พลังงานไฟฟ้าที่เพิ่มขึ้นของประเทศเกิดจากสาเหตุสำคัญ ๒ ประการ คือการเพิ่มขึ้นของประชากร และความก้าวหน้าและการเจริญเติบโตของภาคธุรกิจอุตสาหกรรมของประเทศ แต่ถ้าพิจารณาให้ลึกซึ้งแล้ว สาเหตุของปัญหาการเพิ่มขึ้นของปริมาณการใช้ไฟฟ้าเกิดจากพฤติกรรมของมนุษย์ทั้งสิ้น อีกทั้งการใช้พลังงานในขั้นตอนต่าง ๆ จะส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม มนุษย์จึงต้องเรียนรู้วิธีการใช้อย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อให้มีพลังงานเพียงพอสำหรับการวางแผนใช้ในอนาคต สำหรับในกลุ่มเยาวชนแล้ว จัดว่าเป็นเป็นกลุ่มที่เป็นผู้ใช้ไฟฟ้าในอาคารและสำนักงาน ซึ่งสามารถเข้ามามีส่วนช่วยลดการใช้พลังงานดังกล่าวได้ หากมีการน้อมนำเอาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวปฏิบัติในการบริโภคพลังงาน เป็นผู้ที่มีการบริโภคพลังงานอย่างพอประมาณ ซึ่งก็คือ การมีพฤติกรรมอนุรักษ์พลังงานนั่นเอง

หลักของการพอประมาณ ย่อมผลักดันส่งเสริมให้สังคมไทยใช้พลังงานคุ้มค่า ประหยัด และพอเพียง ต่อความต้องการเพื่อประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนร่วมกันและสามารถก่อให้เกิดการลดรายจ่ายทางด้านพลังงานได้

หลักของการมีเหตุผล เลือกใช้พลังงานอย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ ย่อมผลักดันให้คนไทยจัดหาพลังงานจากแหล่งผลิตภายในประเทศหรือภายในชุมชนเป็นปฐม ก่อนที่จะพิจารณาถึงทางเลือกอื่นหรือการนำเข้าพลังงานจากต่างประเทศ โดยยึดหลักแห่งทางสายกลาง

ความต้องการพลังงานไฟฟ้าของประเทศที่เพิ่มมากขึ้นทุกปี การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยจึงต้องพยายามผลิตไฟฟ้าให้เพียงพอต่อความต้องการด้วยการผลิตไฟฟ้าภายในประเทศ

และต้องนำเข้าเชื้อเพลิงและพลังงานจากประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียง เพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน โดยประเทศไทยต้องพึ่งพิงพลังงานจากต่างประเทศอยู่ในระดับสูงด้วยการรับซื้อจากต่างประเทศเป็นจำนวนมาก

จะเห็นว่าพฤติกรรมพอเพียงหลากหลายประการ แยกได้ตามมิติต่างๆ หากพิจารณาเฉพาะในมิติด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแล้ว จะเห็นว่าเป็นพฤติกรรมการใช้และจัดการอย่างฉลาด รอบคอบ คุ่มค่า เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งเป็นความหมายที่สอดคล้องกับความหมายของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมซึ่งหมายถึง การรู้จักใช้ทรัพยากรอย่างชาญฉลาด ให้เป็นประโยชน์ต่อมหาชนมากที่สุด ทั้งนี้ต้องสูญเสียทรัพยากรโดยเปล่าประโยชน์น้อยที่สุดและจะต้องกระจายการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรโดยทั่วถึงกันด้วย

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาใช้ในการดำเนินชีวิตในสังคมไทยได้ทุกระดับตั้งแต่ระดับครัวเรือน ระดับชุมชน และระดับประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งได้เริ่มต้นนำไปใช้ ในด้านการเกษตรกรรม ตามที่ทราบกันคือ เกษตรทฤษฎีใหม่ และนำไปใช้ในภาคอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม รวมถึงภาคธุรกิจและการบริการ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำไปใช้ในการจัดการพลังงานของประเทศได้อย่างดี โดยเฉพาะกับการจัดการพลังงาน ในระดับชุมชน ทุกวันนี้เราพึ่งพาการนำเข้าพลังงานจากต่างประเทศเป็นหลัก ทำให้ประเทศขาดความมั่นคงและเสถียรภาพด้านพลังงาน แต่ในปัจจุบันทางภาครัฐก็ได้มีการตื่นตัวในการจัดหาแหล่งพลังงานในประเทศเพิ่มขึ้น ไม่ว่าจะเป็นสนับสนุนการผลิตพลังงานใช้เองภายในชุมชน การหาแหล่งพลังงานหมุนเวียนเพิ่มขึ้น การรับซื้อไฟฟ้าจากภาคเอกชน และภาครัฐก็สนับสนุนการลดการใช้พลังงานลงโดยการใช้พลังงานอย่างประหยัด เหล่านี้เป็นการจัดการพลังงานโดยการ น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้โดยการพึ่งตนเองด้านพลังงาน ผลิตพลังงานอย่างพอประมาณใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในธรรมชาติให้เกิดประโยชน์สูงสุด สร้างภูมิคุ้มกันด้านพลังงานของประเทศโดยการลดการพึ่งพาพลังงานจากต่างประเทศและจัดหาแหล่งพลังงานให้มีความหลากหลาย ทั้งนี้ต้องมีความรอบรู้และคุณธรรมด้วย ทางกระทรวงพลังงานเองก็ได้มีการดำเนินโครงการวางแผนพลังงานระดับชุมชนโดยได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้และมีตัวอย่างชุมชนหลายแห่งที่มีการผลิตพลังงานใช้เองในชุมชน ในการวิเคราะห์การจัดการพลังงานโดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั้น หลักที่สำคัญคือการลดการนำเข้าพลังงานจากต่างประเทศ การพึ่งพาตนเองด้านพลังงานโดยการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในประเทศให้เกิดประโยชน์สูงสุด การใช้ความรู้รอบรู้ในสังคมไทย และการใช้แรงงานเป็นหลักแทนเทคโนโลยี

การประหยัดพลังงานไฟฟ้าในสังคมไทยให้มีความปลอดภัยและมีประสิทธิภาพสูงสุดตามหลักสัปปุริสธรรม พระพุทธศาสนามีความเปลี่ยนแปลงเป็นกฎธรรมชาติที่ไม่เปลี่ยนแปลงประการหนึ่งสรรพสิ่งตามชาติแล้วเปลี่ยนแปลงและไม่มีสิ่งใดสถิต ความคิดนี้ใช้ได้ในคาถาภาษาบาลีว่า อนิจจ สิ่งทั้งหลายล้วนแปรปรวนทั้งหลายตกอยู่ในกระบวนการเปลี่ยนแปลง ไม่ยั่งยืน แต่อย่างไรก็ตามแม้ว่าสิ่งทั้งหลายจะมีการเปลี่ยนแปลง แต่มนุษย์ก็ต้องอาศัยสิ่งที่ปรุ่่งแต่งเหล่านั้น เพื่อให้ตัวเองมีชีวิตรอด ไม่ว่าจะเป็นอาหาร เสื้อผ้า ที่พักอาศัย ยารักษาโรค ตลอดจนกระทั่งสิ่งจำเป็นอื่นๆ เพื่อจะให้ได้ผลประโยชน์ที่ดีที่สุด มนุษย์ต้องเข้าใจธรรมชาติเพื่อว่าเขาสามารถใช้ทรัพยากรธรรมชาติให้เป็นประโยชน์และเป็นอยู่อย่างประสานลงลอยเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับธรรม ชาติ พระพุทธศาสนา

สนับสนุนคุณธรรม คือ อโลภะ อโทสะ และ อโมหะ ในกิจกรรมของมนุษย์ทั้งหมด การใช้ชีวิตด้วยความสันโดษหรือความรู้จักพอ รู้จักประมาณตนเป็นทางสายกลางระหว่างความโลภและความเกียจคร้าน คนโลภ คือ คนที่อยากได้นั้นได้นี้ อยากเป็นโน่นเป็นนี่ไม่มีที่สิ้นสุด โดยไม่คำนึงถึงสภาพของตน และไม่เลือกกว่าจะได้ว่าจะได้มาโดยวิธีการอย่างไร ได้เท่าไรก็ไม่พอเป็นเหตุให้เกิดความทุกข์ เพราะมนุษย์ไม่สามารถสนองความอยากของตนได้เสมอไป การใช้ชีวิตด้วยความสันโดษอยู่อย่างเรียบง่าย ไม่แปรเปลี่ยนไปตามแฟชั่น ใช้จ่ายเงินจำนวนน้อยของตนให้เกิดประโยชน์มากที่สุด คิดก่อนใช้จ่าย และจ่ายเท่าที่จำเป็นเสมอ ไม่ใช้จ่ายอย่างสุรุ่ยสุร่าย รู้จักใช้ ดูแลและบำรุงทรัพย์สินของเครื่องใช้ทั้งของตนและส่วนรวม มีการวางแผนใช้จ่ายไว้อย่างรอบคอบโดยมีสัดส่วน และรู้จักมีความคิดเพิ่มพูนทรัพย์สินเป็นหนทางนำไปสู่การไม่รู้จักเก็บออมส่วนออมส่วนที่พอจะมีเหลือ

การฝึกฝนพัฒนาในด้านจิตใจมีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะจิตใจ เป็นฐานเพราะพฤติกรรม เนื่องจากพฤติกรรมทุกอย่างเกิดจากความตั้งใจ หรือเจตนาและเป็นไปตามเจตจำนงและแรงจูงใจอยู่เบื้องหลัง ถ้าจิตใจได้พัฒนาให้ดีขึ้นแล้วก็จะควบคุมดูแลและนำพฤติกรรมไปในทางที่ดีงามด้วย เช่น พฤติกรรมในด้านประหยัดใช้พลังงานไฟฟ้า ถ้าอบรมจิตจนเคยชินในการประหยัดแล้ว พฤติกรรมก็จะสะท้อนออกมาในการประหยัด คือ เมื่อใช้ไฟฟ้าแล้ว ก็จะปิดไฟทุกครั้ง เมื่อเลิกใช้ พฤติกรรมเช่นนี้เกิดขึ้นได้เพราะจิตตั้งมั่นในการประหยัดพลังงาน ไม่ลุ่มหลงและประมาทในการใช้พลังงานอย่างฟุ่มเฟือยและไม่ได้คิดให้รอบครอบ ยิ่งกว่านั้น การที่จะหาอย่างนี้ได้ก็เพราะอาศัยจิตใจที่เข้มแข็ง สู้กับปัญหา เอาใจใส่มีความเพียรพยายามในการคิดค้นในการแสวงหาแหล่งที่มาของพลังงาน และพยายามประหยัดและอนุรักษ์พลังงาน และทรัพยากรธรรมชาติโดยใช้พลังงานให้เหมาะสมและใช้ทรัพยากรธรรมชาติเหล่านั้นโดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา การฝึกดีแล้วจึงเป็นฐานที่จะให้ปัญญาทำงานและพัฒนาอย่างได้ผล การพัฒนาด้านจิตใจมีการพัฒนาในด้านอื่นๆอีก เมื่อบุคคลที่มีจิตใจเข้มแข็ง กล้าหาญ มั่นคง และผ่องใส จะช่วยให้การทำงานการปฏิบัติหน้าที่มีศักยภาพโดยสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ทั้งยังช่วยให้ปัญญาได้ทำงานอย่างเต็มที่ต่อการแสวงหาความรู้ความก้าวหน้า และแก้ไขปัญหาได้อย่างรอบคอบ

๔.๓ บทสรุป

การประหยัดพลังงานไม่ว่าจะเป็นการประหยัดพลังงานไฟฟ้า พลังงานหมุนเวียน และพลังงานสิ้นเปลือง ประชาชนก็ควรช่วยกันประหยัด และช่วยกันประชาสัมพันธ์ให้ทุกคนได้เข้าใจและตระหนักถึงคุณประโยชน์ของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อชีวิตของมนุษย์ และให้ความร่วมมือกันประหยัดใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแล้วให้เหมาะสม และช่วยกันอนุรักษ์ไม่ให้เกิดความเสียหายไป ส่วนทางด้านแนวคิดทางพระพุทธศาสนา เน้นในเรื่องความสันโดษ คือพอใจในสิ่งที่มีอยู่ ไม่ควรตกอยู่อำนาจของความอยากจนเกินควรหรือลุดต่ออาจของโลภะโทสะและโมหะ ทำลายธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพระพุทธศาสนาสอนให้คนมองเห็นคุณค่าของธรรมชาติเพราะธรรมชาติเอื้ออำนวยประโยชน์ให้แก่มนุษย์ทุกอย่างไม่ว่าจะเป็น อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค ตลอดจนปัจจัยเครื่องอาศัยอื่นๆ

ความรู้ความเข้าใจเท่าทันปัญหาพลังงานของโลกว่าปัจจุบันนี้โลกนับวันแต่จะประสบภาวะวิกฤติด้านพลังงานเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะประเทศไทยกำลังประสบปัญหาเรื่องพลังงาน เพราะประเทศไทยไม่มีแหล่งที่ผลิตพลังงานเพียงพอ จำเป็นจะต้องอาศัยนำพลังงานจากต่างประเทศและอีกประการหนึ่งสังคมไทยยังไม่ประหยัดพลังงานได้อย่างเหมาะสมอีกทั้งทำลายแหล่งที่มาของพลังงานคือทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปัญญาเท่านั้นที่จะช่วยให้คนในสังคมหันมาให้ความสนใจในการพัฒนาปัญญามากขึ้นเพื่อให้รู้เท่าทันเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงในด้านพลังงานของโลก และจะได้นำชีวิตของคนในสังคมดำเนินไปสู่เป้าหมายอันสูงสุดคือความสุขสันติในชีวิตรวมความได้ว่ากระบวนการพัฒนาตามหลักพระพุทธศาสนา คือ ข้อปฏิบัติที่เป็นหลักสำหรับศึกษา ฝึกอบรมกาย วาจา จิตใจและปัญญา โดยใช้ปัญญาเป็นเครื่องช่วยนำทาง พร้อมกล้าเผชิญปัญหาอุปสรรค และส่งเสริมให้ปัญญาได้ทำงานอย่างอิสระคล่องแคล่ว สามารถแก้ไขปัญหามากมายได้ด้วยดี เพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาและการพัฒนาจนบรรลุจุดมุ่งหมายสูงสุด

สรุปได้ว่า การนำเอาหลักการประหยัดพลังงานไฟฟ้าตามหลักสัปปุริสธรรม เป็นการประหยัดพลังงานไฟฟ้า ใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างมีประโยชน์ และใช้อย่างมีคุณค่าและมีประสิทธิภาพแล้วสุดท้ายก็ต้องพิจารณาอย่างแยบคายว่า การใช้พลังงานไฟฟ้านั้น เป็นไปตามเหตุและผลหรือไม่ ถ้าไม่สมประโยชน์ก็ต้องหาทางแก้ไข ถ้าสมประโยชน์ก็พัฒนาต่อไปให้เป็นประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่น